

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

21 octombrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Iurie Diaconu, Elena Covalenco,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de partea vătămată Eugeniu Ivanov și de Instituția de Învățământ „Universitatea Slavonă” împotriva sentinței Judecătoreiei Rîșcani, mun. Chișinău din 20 martie 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 aprilie 2015, în privința inculpatului

***Boldescu Eugeniu Iurie**, născut la
01 mai 1984, originar și locuitor al mun. Chișinău, str. Ion
Neculce 14, ap. 53, cetățean al R. Moldova, fără
antecedente penale.*

<i>în instanța de fond:</i>	<i>Termenul de examinare a cauzei 25 februarie 2013 – 20 martie 2014,</i>
<i>în instanța de apel:</i>	<i>15 aprilie 2014 – 30 aprilie 2015,</i>
<i>în instanța de recurs:</i>	<i>10 iulie – 21 octombrie 2015.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoreiei Rîșcani, mun. Chișinău din 20 martie 2014, Boldescu Eugeniu a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei stabilite a fost suspendată condiționat, pe un termen de probă de 5 ani.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul lui Eugeniu Ivanov prejudiciul moral de 60.000 lei. În rest, acțiunea civilă privind prejudiciul moral a fost respinsă ca neîntemeiată.

Acțiunea civilă înaintată de Eugeniu Ivanov, în partea prejudiciului material a fost admisă în principiu urmând ca asupra cuantumului prejudiciului să se pronunțe instanța civilă.

Acțiunea civilă înaintată de Natalia Steablenco a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului prejudiciului material să se pronunțe instanța civilă.

2. Instanța de fond a constatat că la 22 octombrie 2012, aproximativ orele 11.40, Boldescu Eugeniu, conducând autovehiculul de model „Ford Fusion”, n.î. CBA 101, în mun. Chișinău, se deplasa pe podul str. M. Viteazu din direcția str. Albișoara spre str. Petricani cu viteza de peste 80 km/oră. În timpul deplasării, Boldescu Eugeniu n-a manifestat prudență sporită la trafic, n-a apreciat corect situația rutieră în care se afla autovehiculul la momentul respectiv, n-a luat în considerație starea lucrurilor în traficul rutier ce reflectă gradul de protecție a participanților la el împotriva accidentelor și consecinței acestora, n-a ținut permanent seama de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere, existența unor obstacole pe sectoarele drumului, intensitatea și nivelul de organizare a traficului rutier, de care va trebui să țină cont fiecare conducător la determinarea vitezei, benzii de circulație, de lățimea carosabilului, gabaritele vehiculelor și intervalele de siguranță necesare și modalității de conducere a vehiculului, prin ce a încălcat cerințele pct. 45 a Regulamentului Circulației Rutiere, care prevede că, „Conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția: b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase: c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii: d) situația rutieră. 2) în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului” și prevederile pct. 39 al. 1 a Regulamentului Circulației Rutiere II), care prevede că, „înaintea începerii deplasării, reîncolonării sau altei schimbări a direcției de mers, conducătorul de vehicul trebuie să se asigure că această manevră va fi executată în siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic”, pct. 40 al. 1 a RCR „înaintea virării la stîngă sau întoarcerii, conducătorul de vehicul trebuie să cedeze trecerea vehiculelor care vin din sens opus și urmează să se deplaseze înainte sau la dreapta, precum și pietonilor”, și ca urmare nu s-a isprăvit cu conducerea vehiculului și a tamponat autovehiculele „Volkswagen Caddy”, n.î. CLV 799, condus de Tihon Andrei, autovehiculul „Mercedes E 200”, n.î. KAV 821, condus de Trușin Iurie, autovehiculul „Opel Vectra”, n.î. CHY 865, condus de Ivanov Eugeniu și camionul „Mercedes”, n.î. CPW 758, condus de Danilescu Oleg. Unitățile de transport indicate au fost defectate tehnic considerabil, iar conducătorul autovehiculului „Opel Vectra” Ivanov Eugeniu s-a ales cu leziuni corporale grave, fapt consemnat în raportul de expertiza medico-legală nr. 3471/D din 22.01.2013.

Instanța a reținut că vina inculpatului este dovedită prin probele administrate și a încadrat acțiunile lui în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, adică încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere și de exploatare a unităților de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 75 Cod penal, că inculpatul a comis o infracțiunea gravă, anterior nu a fost condamnat, este angajat

în câmpul muncii, concluzionând că scopul pedepsei poate fi atins și fără privarea de libertate a inculpatului, prin aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

Totodată, faptul că inculpatul nu recunoaște vina nu poate fi considerat ca circumstanță agravantă și nu condiționează, în lipsa altor circumstanțe agravante, aplicarea față de el a unei pedepse reale cu închisoarea.

Or, aceasta fiind poziția inculpatului într-un proces penal, care este prevăzută de lege, și nu poate influența la stabilirea pedepsei.

Partea vătămată Eugeniu Ivanov, evident a suportat suferințe psihice enorme, deoarece în rezultatul accidentului rutier ultimul a suportat vătămării corporale grave, fiind necesar de încasat de la inculpat 60.000 lei cu titlu de prejudiciu moral, această sumă fiind una echitabilă.

Cerințele părții vătămate Eugeniu Ivanov privind încasarea solidară de la inculpat și a persoanelor civilmente responsabile SA „ASITO” și ÎI „Universitatea Slavonă” în calitate de prejudiciu material a sumelor de 5000 euro pentru compensarea costului automobilului „Opel Vectra” deteriorat, 38.060,35 lei pentru compensarea cheltuielilor suportate cu tratamentul medical, 107.500 euro pentru compensarea tratamentului medical necesar în continuare, 1700 lei pentru compensarea cheltuielilor de transportare a autovehiculului cu evacuatorul, 2800 lei pentru compensarea cheltuielilor suportate pentru transportul special și cheltuielilor de judecată, urmează a fi admise în principiu, astfel că asupra cuantumului și modalității încasării prejudiciului să se pronunțe instanța civilă, deoarece n-au fost prezentate probele pertinente și concludente în acest sens, iar înscrisurile prezentate nu corespund cerințelor legislației în vigoare - sunt perfectate într-o limbă străină, fără traducerea autenticată în modul corespunzător.

La fel și cerințele părții civile Stebleanco Natalia, privind încasarea de la inculpat a prejudiciului material cauzat în rezultatul accidentului rutier în mărime de 98.787 lei, necesită a fi admise în principiu, urmând ca asupra cuantumului să se expună instanța civilă.

3. Procurorul a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal la 5 ani închisoare, cu executare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

Apelantul a invocat că la stabilirea pedepsei instanța nu a ținut cont de gravitatea infracțiunii, urmările grave provocate părții vătămate Eugeniu Ivanov, în urma cărora el a devenit invalid.

Stabilirea unei pedepse blânde cu suspendarea condiționată a executării ei nu este echitabilă, deoarece poate produce o recidivă din partea inculpatului. Ultimul nu a conștientizat faptul că prin acțiunile sale a comis o infracțiune gravă soldată cu provocarea vătămarilor grave părții vătămate. Mai mult, nu a adus părților vătămate scuze, nu s-a căit în cele comise și nu a recuperat prejudiciul cauzat în rezultatul accidentului rutier.

Astfel, fără careva temei legal instanța a aplicat față de inculpat prevederile art. 90 Cod penal.

3.1. Partea vătămată Eugeniu Ivanov la fel a declarat apel, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă mai aspră, fiind admisă integral acțiunea civilă.

Apelantul a indicat că instanța a favorizat nejustificat inculpatul și i-a aplicat o pedeapsă lejeră.

Inculpatul i-a distrus sănătatea și a deteriorat considerabil 5 automobile, aceste circumstanțe fiind agravante conform art. 77 lit. b), i) Cod penal - provocarea prin infracțiune a unor urmări grave, săvârșirea infracțiunii prin mijloace care prezintă un pericol social sporit.

Inculpatul merită pedeapsa maximala prevăzută și trebuie să compenseze integral prejudiciul moral și material cauzat.

3.2. A declarat apel și ÎI „Universitatea Slavonă”, solicitând casarea sentinței în latura civilă, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie exclusă ca parte civilmente responsabilă și să fie admisă acțiunea civilă către inculpat, încasând de la el prejudiciul material de 198.622 lei și taxa de stat de 5958,66 lei.

Apelantul a menționat că instanța eronat și fără temeiuri au recunoscut Universitatea Slavonă în calitate departe civilmente responsabilă, greșit au constatat-o ca subiect a răspunderii delictuale.

Instanța în genere nu s-a pronunțat asupra acțiunii civile înaintată de partea civilă Universitatea Slavonă către inculpat.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 aprilie 2015, toate apelurile au fost respinse ca nefondate.

Instanța de apel a indicat că instanța de fond just a concluzionat în privința sancționării inculpatului.

Faptul neprezentării inculpatului în instanță nu poate servi drept temei pentru înăsprirea pedepsei lui.

Nu poate fi acceptat argumentul acuzării, precum că inculpatul ar putea comite o infracțiune analogică pe viitor, formând recidivă. Conform sentinței, inculpatul a fost privat de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

Totodată, gravitatea leziunilor corporale, servește drept criteriu primar pentru stabilirea calificării juste a infracțiunii și mai apoi a mărimii sancțiunii ce prevede pedeapsa închisorii.

În cazul dat, gradul leziunilor corporale servește drept semn constitutiv al componenței infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal și nu poate servi drept temei pentru a mai agrava pedeapsa.

La fel nu poate agrava pedeapsa nici atitudinea inculpatului privind nerecunoașterea vinovăției. Oricare subiect al infracțiunii comise este în drept să se apere și să-și aleagă poziția de apărare, nefiind obligat să-și demonstreze vina.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Ivanov a fost soluționată corect, ținându-se cont de toate circumstanțele stabilite în cauză și posibilitățile financiare ale inculpatului.

Celelalte acțiuni civile au fost admise în principiu și urmează să fie examinate în instanța civilă.

Având în vedere că inculpatul nu a fost depistat la ultimul loc de trai și prezența lui la examinarea acțiunilor civile este obligatorie, nu poate fi tergiversată examinarea cauzei în ordine de apel.

5. Partea vătămată Eugeniu Ivanov a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea hotărârilor menționate rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă mai aspră și să fie admisă integral acțiunea civilă.

Recurentul a invocat că s-a făcut nedreptate prin favorizarea nejustificată a inculpatului, prin aplicarea unei pedepsei lejere, condiționate, fără a ține cont de faptul că inculpatul cu rea voință, conducând automobilul cu viteză exagerat de mare în oraș, ignorând prevederile RCR, a comis infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, distrugându-i viața și sănătatea, deteriorând considerabil 5 automobile în circumstanțe agravante, prezintă pericol social sporit și merită o pedeapsă maximală prevăzută de lege, fiind obligat să compenseze integral prejudiciul moral și material cauzat.

Concluziile instanței de fond și de apel contravin prevederilor art. 7, 75 Cod penal, nu s-a ținut cont de provocarea prin infracțiune a urmărilor grave comise prin mijloace care prezintă pericol social sporit și n-au fost aplicate corect prevederile art. 78 alin. (3) Cod penal, aplicându-i inculpatului o pedeapsa minimă cu suspendare, stimulându-l să continue nepedepsit comportamentul infracțional.

Neprezentarea inculpatului în instanța de apel, necompensarea prejudiciului material și moral cauzat confirmă atitudinea lui disprețuitoare față de justiție.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală.

5.1. ÎI „Universitatea Slavonă”, la fel a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie exclusă ca parte civilmente responsabilă și să fie admisă acțiunea civilă către inculpat, încasând de la el prejudiciul material de 198.622 lei și taxa de stat de 5958,66 lei.

Recurentul a menționat că atât instanța de fond cât și cea de apel nu s-au pronunțat asupra acțiunii civile înaintată de partea civilă Universitatea Slavonă către inculpat, privind încasarea prejudiciului material în sumă de 198.622 lei și a cheltuielilor de achitare a taxei stat în sumă de 5958 lei.

Instanțele de fond și de apel eronat și fără temeiuri au recunoscut Universitatea Slavonă în calitate departe civilmente responsabilă, greșit au constatat-o ca subiect a răspunderii delictuale.

Instanțele incorect au determinat Universitatea Slavonă în calitate de debitor și, ca urmare, eronat a dispus angajarea răspunderii ei solidară cu inculpatul și compania de asigurări.

Or, în conformitate cu jurisprudența CtEDO (Neumeister vs Austria) nerespectarea dreptului de a fi auzit, constituie o ingerință a art. 6 par. 1 din CEDO.

Astfel, în speță existe încălcarea a dreptului la un proces echitabil, cazul în care instanțele judecătorești se abțin de da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor respective pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

În primul rând, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, dar doar în temeiurile prevăzute de lege.

Conform 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs. Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. În corespundere cu art. 430 alin. (5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens. Potrivit art. 6 pct. 11/1) Cod de procedură penală, eroarea gravă de fapt este stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor, prin neluarea în considerare a probelor care le confirmau sau prin denaturarea conținutului acestora. Eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor.

Sub acest aspect se reține că recursurile sunt fondate pe art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care prevede temeiurile pentru recursul ordinar situațiile când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Însă, în pofida normelor enunțate, recurenții nu au indicat, care sunt erorile de drept și esența circumstanțelor că instanța de apel nu s-ar fi pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, că motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, că acesta este expus neclar, că instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, raportată la stipulările din art. 6 pct. 11/1) Cod de procedură penală, omițându-se în totalitate argumentarea deciziei contestate în sensul vizat (*pct. 5-5.1 din decizie*).

Circumstanțele enunțate denotă că recursurile nominalizate nu întrunesc condițiile de conținut în partea vizată, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica.

Or, conform prevederilor art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

În al doilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect și cu referire la argumentele din recursurile declarate, în care nici nu sunt indicate concrete erori de drept și clar definite, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor instanțelor de fond și de apel, inclusiv cele reproduse în pct. 2 și 4 din prezenta decizie, denotă că ambele instanțe au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind aplicarea pedepsei inculpatului în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, ținând cont de prevederile art. 61, 75, 90 Cod penal, conform cărora persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului. La stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, instanța de apel pronunțându-se argumentat asupra motivelor în latura pedepsei penale, invocate în apelul de pe rol.

Deci pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale.

Pe lângă aceasta se reține că concluziile instanțelor asupra acțiunii civile sunt la fel legale și întemeiate. Or, conform art. 225 alin. (3), 221 alin. (5) Cod de procedură penală, dacă la soluționarea acțiunii civile, pentru a stabili suma despăgubirilor convenite părții civile, apare necesitatea de a amâna judecarea cauzei pentru a se administra probe suplimentare, instanța poate să admită în principiu acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile. Persoana care nu a înaintat acțiunea civilă în cadrul procesului penal, precum și persoana a cărei acțiune civilă a rămas nesoluționată, au dreptul de a înainta o asemenea acțiune în ordinea procedurii civile.

Astfel, recurenți nu sunt lezați în dreptul de a soluționa litigiul cu privire la despăgubiri în procedura civilă.

Este de menționat și faptul că în dosar lipsește o acțiune civilă a II „Universitatea Slavonă”, formulată în corespundere cu prescripțiile din art. 221 alin. (1) – (3) Cod de procedură penală.

Mai mult, recursurile declarate, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5 și 5.1 din prezenta decizie, sunt întemeiate doar pe critica modului în care instanțele au apreciat circumstanțele cauzei în latura pedepsei și în latura civilă (pct. 5, 5.1 din decizie).

Însă, pornind de la relevanțele art. 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor

din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în latura pedepsei și în latura civilă, în alt sens decât cel pe care îl propun părțile pe caz este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar la fel este lipsită de orice temei legal.

Circumstanțele enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurenți, că hotărârile contestate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că i-au aplicat inculpatului o pedeapsă individualizată conform prevederilor legale și că recursurile ordinare sunt vădit neîntemeiate.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce recursurile de pe rol, în raport cu motivele invocate, sunt vădit neîntemeiate, ele urmează a fi declarate inadmisibile.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de partea vătămată Eugeniu Ivanov și de Instituția de Învățământ „Universitatea Slavonă”, împotriva sentinței Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 20 martie 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 aprilie 2015, deoarece sunt vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 11 noiembrie 2015.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco